

АНГЛІЙСЬКА МОВА
ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ
УНІВЕРСАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Теоретичний матеріал

Граматичні вправи

Тестові завдання у форматі ЗНО

Відповіді до тестів

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 811.36
ББК 81.2Англ-922+74.268.1 Англ
А 64

Упорядники: Будна Т.Б., Радчук О.О.

Англійська мова. Зовнішнє незалежне оцінювання. Універсальне видання :
А 64 теоретичний матеріал, граматичні вправи, тестові завдання у форматі
ЗНО, відповіді до тестів / упоряд. Т.Б. Будна, О.О. Радчук. — Тернопіль :
Навчальна книга — Богдан, 2015. — 472 с.

2005000005664

У посібнику запропоновано тексти із тестовими завданнями для перевірки рівня засвоєння лексичного та граматичного мінімуму і підготовки старшокласників до зовнішнього незалежного оцінювання з англійської мови.

Запропонований авторами підхід передбачає не формальне відтворення інформації, почерпнутої зі шкільних підручників, а вироблення навичок аналізу подій, фактів, явищ, понять, закономірностей, теорій. Виділені мислительні опори навчать з усієї інформації вибрати саме ту, що необхідна для відповіді на завдання ЗНО.

Для учнів загальноосвітніх навчальних закладів, учителів, батьків.

УДК 811.36
ББК 81.2Англ-922+74.268.1 Англ

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

2005000005664

© Навчальна книга — Богдан, 2015

ПЕРЕДМОВА

Якщо ви тримаєте у руках цю книжку, вас, напевно, цікавить, що таке незалежний тест з англійської мови Українського центру оцінювання якості освіти (УЦОЯО), як найефективніше підготуватися до тесту та як показати під час тестування найкраще, на що ви здатні у володінні англійською мовою.

Це видання може стати вашим порадицею щодо складових частин тесту, форм та видів тестових завдань та вимог, які висуває тест до здобувачів. Проте це – не головна користь від цієї книги, тому що така інформація в її актуальному змісті міститься і регулярно поновлюється на сайті УЦОЯО <http://www.testportal.gov.ua/>.

Набутий досвід у галузі вивчення і викладання англійської мови, написання тестових завдань і підготовки пошукачів до складання міжнародно-визнаних тестів з англійської мови дозволив нам знайти та використати специфічні слабкі місця в тестуванні, узагальнити існуючі стратегії складання тесту з іноземної мови та поділитися з вами секретами досягнення високих результатів.

Зрозуміло, що ви обираєте незалежне тестування з англійської мови тому, що розумієте його значення для вашого майбутнього і вже інвестували багато зусиль і часу в належне оволодіння іноземною мовою. Ви і надалі можете вдосконалювати свій рівень володіння мовою за допомогою тренувальних посібників, що їх рекомендує Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України та УЦОЯО. Але цього може бути недостатньо, коли потрібно впоратися зі стресом і хвилюванням, які зазвичай супроводжують нас під час тестування, результати якого мають таке вирішальне значення. Головна цінність цієї книги – забезпечити вас практичними порадами, як діяти до та під час тесту, щоб досягти найкращого результату. Це – ваша тактична зброя для запобігання найбільш типових помилок, яких ми зазвичай припускаємося під час виконання тесту.

Робота з цим посібником не вимагатиме від вас багато часу. Перегляньте його декілька разів та спробуйте скористатися методами та порадами на прикладах тренувальних тестових завдань:

- По-перше, прочитайте посібник повністю, щоб отримати загальне враження про зміст та організацію тесту. Ознайомтесь спершу із загальними стратегіями підготовки до тесту, потім – із стратегіями виконання окремих частин та форм тестових завдань. Всі поради було ретельно відібрано за їхньою ефективністю.

- По-друге, знову прочитайте посібник та зробіть на полях нотатки або підкресліть ті частини, які, на вашу думку, є найважчими.

- Нарешті зробіть хоча б один тест-зразок із використанням стратегій, які вам порадив один із розділів цього посібника. Найоптимальнішим є виконання трьох варіантів тесту для тренування: перший тест – з поступовим використанням усіх стратегій із посібника без обмеження часу; другий тест – з використанням усіх стратегій та обмеженням часу згідно з правилами зовнішнього незалежного оцінювання; і третій тест – з використанням усіх стратегій та обмеженням часу, але вже без консультацій із посібником.

Якщо під час роботи з цією книгою у вас з'явиться відчуття впевненості у своїх силах, можна вважати, що ви на правильному шляху до успіху.

ДОВІДНИК

ФОНЕТИКА

Англійський алфавіт і звукові значення його букв

Aa	<i>Aa</i>	[eɪ]	Nn	<i>Nn</i>	[en]
Bb	<i>Bb</i>	[bi:]	Oo	<i>Oo</i>	[ou]
Cc	<i>Cc</i>	[si:]	Pp	<i>Pp</i>	[pi:]
Dd	<i>Dd</i>	[di:]	Qq	<i>Qq</i>	[kju:]
Ee	<i>Ee</i>	[i:]	Rr	<i>Rr</i>	[ɑ]
Ff	<i>Ff</i>	[ef]	Ss	<i>Ss</i>	[es]
Gg	<i>Gg</i>	[dʒi:]	Tt	<i>Tt</i>	[ti:]
Hh	<i>Hh</i>	[eɪtʃ]	Uu	<i>Uu</i>	[ju:]
Ii	<i>Ii</i>	[aɪ]	Vv	<i>Vv</i>	[vi:]
Jj	<i>Jj</i>	[dʒeɪ]	Ww	<i>Ww</i>	[ˈdʌblju:]
Kk	<i>Kk</i>	[keɪ]	Xx	<i>Xx</i>	[eks]
Ll	<i>Ll</i>	[el]	Yy	<i>Yy</i>	[waɪ]
Mm	<i>Mm</i>	[em]	Zz	<i>Zz</i>	[zed]

ПРАВИЛА ЧИТАННЯ ГОЛОСНИХ

В англійській мові голосні можуть читатися у словах по-різному, залежно від їхнього положення у слові, а також від того, які букви стоять перед ними або позаду них.

❶ Якщо голосна знаходиться у відкритому складі (І тип складу), вона читається як в алфавіті.

Склад вважається відкритим, якщо:

- ↪ голосна є **кінцевою**;
- ↪ за голосною йде **інша голосна, яка не читається**;
- ↪ за голосною йде **одна приголосна з голосною, яка читається або не читається**;
- ↪ за голосною йде **приголосна + l з голосною, яка не читається**.

Буква **a** у відкритому складі читається [eɪ]: *plate* [pleɪt].

Буква **e** у відкритому складі читається [i:]: *he* [hi:].

Кінцева **e** називається “німою” і не вимовляється: *Eve* [ɪv].

Буква **i (y)** у відкритому складі читається [aɪ]: *dry* [draɪ], *fine* [faɪn].

Буква **u** у відкритому складі читається [ju:]: *huge* [hju:dʒ]

або [u:] 1) після **r**: *rude* [ru:d];

2) після приголосної + **l**: *flute* [flu:t];

3) після шиплячих приголосних: *June* [dʒu:n].

Буква **o** у відкритому складі читається [ou]: *rope* [roup].

- ② Буква на позначення голосного читається по-іншому, якщо вона знаходиться у закритому складі (II тип складу).

Склад вважається закритим, якщо:

- ↔ після голосної йде **одна або дві кінцеві приголосні**;
- ↔ після голосної йдуть **дві або три приголосні з наступною голосною**.

Буква **i** у закритому складі читається [i]: *sit* [sit].

Буква **e** у закритому складі читається [e]: *set* [set].

Буква **a** у закритому складі читається [æ]: *bad* [bæd].

Буква **o** у закритому складі читається [ɔ]: *got* [gɔt].

Буква **u** у закритому складі читається [ʌ]: *bus* [bʌs].

- ③ У випадку, коли за голосною йде буква **r** у кінці слова або перед приголосною (III тип складу), голосна і буква **r** читаються як один довгий звук.

Буквосполучення **ar** читається [ɑ:]: *car* [kɑ:].

Буквосполучення **or** читається [ɔ:]: *nor* [nɔ:].

Буквосполучення **ir** читається [ə:]: *girl* [gɜ:ɹl].

Буквосполучення **er** читається [ɜ:]: *her* [hɜ:].

Буквосполучення **ur** читається [ɜ:]: *turn* [tɜ:n].

- ④ У деяких буквосполученнях голосні мають особливу вимову.

Буквосполучення **oo** читається [u]: *book* [buk] або [u:]: *boot* [bu:t].

Буквосполучення **ou** читається [au:]: *found* [faund].

Буквосполучення **ow** може читатися [au:]: *how* [hau] або [ou:]: *sow* [sou].

Примітка:

Читання таких слів треба перевіряти за словником.

Буквосполучення **ea** читається [i:]: *read* [ri:d].

Буквосполучення **w(h)a** читається [wɔ:]: *wash* [wɔʃ].

Буквосполучення **oi (oy)** читається [ɔ:]: *toy* [tɔ:]; *loin* [lɔ:n].

Буквосполучення **ei (ey), ai (ay)** читаються [eɪ]: *eight* [eɪt], *play* [pleɪ].

Буквосполучення **oa** читається [ou:]: *boat* [bu:t].

Буквосполучення **ue** читається [(j)u:]: *sue* [sju:].

Буквосполучення **ui** читається [(j)u:]: *fruit* [fru:t].

Буквосполучення **eu** пишеться всередині слова, а **ew** — у кінці слова. У цих буквосполученнях перша буква не читається, а читається друга буква. Отже, вони звучать однаково [(j)u:].

Наприклад: *neutral* [nju:trəl], *new* [nju:].

Буквосполучення **au (aw)** читаються [ɔ:]. Буквосполучення **au** пишеться всередині слова, **aw** — у кінці.

Наприклад: *paunch* [pɔ:ntʃ], *law* [lɔ:].

Буквосполучення **ai (ei) + r** читаються [eə]: *pair* [peə], *heir* [eə].

Буквосполучення **ee + r, ea + r** читаються [iə]: *beer* [biə], *lear* [liə].

Буквосполучення **oa + r** читається [ɔ:]: *oar* [ɔ:].

Буквосполучення **oo + r** читається [uə]: *moor* [muə].

Примітка:

Слова-винятки: *door*, *floor* — [ɔ:].

Буквосполучення **ou + r** у наголошеному складі читається [auə]: *our* [auə].

Якщо ж склад ненаголошений, відбувається редукція звуку, тобто буквосполучення **ou + r** читається [ə]: *harbour* [ˈhɑ:bə].

Буквосполучення **or (er)** у кінці слова читаються [ə]: *doctor* [ˈdɒktə], *teacher* [ˈti:tʃə].

ПРАВИЛА ЧИТАННЯ ПРИГОЛОСНИХ

В англійській мові є глухі і дзвінки приголосні.

Наступні приголосні читаються глухо, тобто без голосу:

f [f], *t* [t], *p* [p], *k* [k], *h* [h], *s* [s].

Буква *x* передає сполучення звуків [ks].

Такі приголосні читаються дзвінко, тобто з голосом:

d [d], *b* [b], *g* [g], *z* [z], *n* [n], *m* [m], *l* [l], *r* [r].

В англійській мові дзвінки приголосні у кінці слова не можна оглушувати.

Подвоєні приголосні читаються як один приголосний звук: *egg* [eg].

Буква *c* залежно від позиції у слові читається по-різному: [s] або [k].

Буква *c* читається [s] перед голосними *e*, *i*, *y* або перед кінцевою “німою” *e*: *cent* [sent], *pencil* [pensl], *face* [feis].

Буква *c* читається [k] перед голосними *a*, *o*, *u*, перед приголосними, у кінці слів: *clap* [klæp], *cab* [kæb], *bloc* [blɔk].

Сполучення *ck* читається [k]: *black* [blæk].

Примітка:

Кінцевий приголосний звук [k] може передаватись на письмі або буквою *k*, або сполученням *ck* (рідко буквою *c*). Якщо голо-
сний звук у слові передається однією буквою, то потрібно писати сполучення *ck*, наприклад: *lock*.

Якщо ж голосний звук передається двома голосними, потрібно писати букву *k*, наприклад: *book*. Число букв, починаючи
з першої голосної і рахуючи зліва направо, повинно дорівнювати трьом. Це правило називається **правилом трьох букв**.

struck fork look

Буква *g* читається [dʒ] перед голосними *e*, *i*, *y* і перед кінцевою “німою” *e*: *gem* [dʒem], *page* [peɪdʒ].

Буква *g* читається [g] перед голосними *a*, *o*, *u*, перед приголосними, у кінці слів: *globe* [glɔub], *grog* [grɔg].

Сполучення *dge* (*ge*) читаються [dʒ]: *bridge* [brɪdʒ].

Примітка:

Кінцевий приголосний звук [dʒ] може позначатися сполученням *ge* або *dge*. Якщо перед [dʒ] є приголосний звук, то пишеться
сполучення *ge*, наприклад: *hinge*. Якщо ж перед [dʒ] немає приголосного звука, то пишеться сполучення *dge*, наприклад:
pledge. Число букв, починаючи з голосної, повинно дорівнювати чотирьом. Це правило називається **правилом чотирьох букв**.

plunge bridge
fringe fledge

Буква *l* читається [l]. Перед голосним звук [l] має більш м'який відтінок. В інших випадках звук
[l] має більш твердий відтінок: *let* [let], *ill* [ɪl].

Буква *s* після голосних читається дзвінко [z], а після букви *u* чи у сполученні *ss* читається [s]: *his*
[hɪz], *plus* [plʌs], *miss* [mɪs].

Буква *z* чи сполучення *zz* читаються [z]: *zip* [zɪp], *fuzz* [fɪz].

Буквосполучення *tch* (*ch*) читаються [tʃ]: *match* [mætʃ], *lunch* [lʌntʃ].

Примітка:

Кінцевий звук [tʃ] може позначатися сполученням *ch* або *tch*. Якщо перед [tʃ] є приголосний звук, то слід писати сполучення
ch, наприклад: *clinch*. Якщо ж перед [tʃ] немає приголосного звука, то потрібно писати *tch*, наприклад: *stitch*. Число букв,
починаючи з голосної, повинно дорівнювати чотирьом. Це правило називається **правилом чотирьох букв**: *inch*, *match*,
punch, *snatch*.

У таких словах-винятках звук [tʃ] позначається двома буквами — *ch*: *rich*, *such*, *much*.

Буквосполучення *sh* читається [ʃ]: *lash* [læʃ].

Букви *v* і *w* читаються дзвінко [v] і [w]: *velt* [velt], *wish* [wɪʃ].

Буквосполучення *th* читається [θ] на початку і в кінці іменників, прикметників, дієслів, числівників:
thick [θɪk], *fifth* [fɪfθ].

Буквосполучення *th* читається [ð] між голосними, у словах, які належать до різних частин мови,
а також на початку і в кінці займенників, сполучників і деяких прийменників: *this* [ðɪs].

Буквосполучення *qu* читається [kw]: *quick* [kwɪk].

Буквосполучення *ng* читається [ŋ], а буквосполучення *nk* читається [ŋk]: *king* [kɪŋ], *drink* [drɪŋk].

Буквосполучення **wh** може читатися [w] або [h]. У тих словах, де за буквосполученням **wh** іде **o**, буква **w** не читається: *whole* [houl]. В інших випадках у сполученні **wh** читається тільки буква **w**: *which* [wɪtʃ], *why* [waɪ].

Буквосполучення **gh** не читається: *eight* [eɪt], *high* [haɪ].

У буквосполученнях **kn** і **wr** перші букви не читаються:

knife [naɪf], *wrap* [ræp].

Буквосполучення **ph** у словах грецького походження читається [f]: *phone* [foun].

Букви **t**, **c**, **s** читаються [ʃ] перед буквосполученням **-ion**, якщо перед ними йде приголосна: *section* [ˈsekʃən], *pension* [ˈpenʃən].

Буквосполучення **ss** перед **-ion** також читається [ʃ]: *Russia* [ˈrʌʃə].

Буква **x** перед **-ion** читається [kʃ]: *flexion* [ˈfleksʃən].

Буква **t** перед ненаголошеними сполученнями **-ure**, **-ual** читається [tʃ]: *lecture* [ˈlektʃə], *actual* [ˈæktʃuəl].

Букви **s**, **z** перед сполученнями **-ure**, **-ual** читаються [ʒ]: *measure* [ˈmeʒə], *seizure* [ˈsi:ʒə].

Буквосполучення **ss** перед сполученням **-ur(e)** читається [ʃ]: *pressure* [ˈpreʃə].

Буква **g** перед сполученням **-ion** читається [dʒ]: *region* [ˈri:dʒən].

ВПЛИВ ПРИГОЛОСНИХ НА ЧИТАННЯ ДЕЯКИХ ГОЛОСНИХ

Буквосполучення **o + ld** читається [ould]: *cold* [kould].

Буква **i** у сполученні з **ld**, **nd**, **gh** читається [aɪ]: *child* [tʃaɪld], *kind* [kaɪnd], *high* [haɪ].

Примітка:

В сучасній англійській мові сполучення **gh** не читається у жодному слові.

Буква **a** читається [ɑ] перед буквосполученнями **ss**, **st**, **sk**, **sp**:

pass [pɑ:s], *past* [pɑ:st], *ask* [ɑ:sk], *grasp* [grɑ:sp].

Буква **a** читається [ɑ] також перед буквосполученнями **nt**, **nce**, **nch**: *plant* [plɑ:nt], *dance* [dɑ:ns], *branch* [brɑ:ntʃ].

Буква **a** читається [ɑ] перед буквосполученнями **ff**, **ft**, **th**:

staff [stɑ:f], *craft* [krɑ:ft], *father* [ˈfɑ:ðə].

Буква **a** читається [ɑ] перед буквосполученнями **lm**, **lf**, **lve**. Приголосний **l** не вимовляється: *palm* [pɑ:m], *half* [hɑ:f], *halve* [hɑ:v].

Буквосполучення **alk** читається [ɔ:k]: *talk* [tɔ:k].

Буквосполучення **ea** перед **d**, **th** читається [e]: *head* [hed], *breath* [breθ].

Буквосполучення **ea** перед **r** читається [ə]: *learn* [lɜ:n].

Буквосполучення **ou + gh + t** читається [ɔ:t]: *bought* [bɔ:t].

Буквосполучення **all** читається [ɔ:l]: *ball* [bɔ:l].

Буквосполучення **oll** читається [ou:l]: *boll* [bou:l].

ЧИТАННЯ ЗАКІНЧЕННЯ -s

Множина більшості іменників і форма дієслова в Present Indefinite у 3-й особі однини (*he*, *she*, *it*) утворюються додаванням закінчення **-s**. Читання цього закінчення різне залежно від того, яким звуком закінчується слово.

❶ Закінчення **-s** читається [s], якщо слово закінчується глухими приголосними [p], [k], [t], [f], [θ].

Наприклад: *stops* [stɒps], *winks* [wɪŋks], *months* [mʌnθs].

❷ Закінчення **-s** читається [z] після дзвінких приголосних (крім свистячих і шиплячих) [d], [g], [l], [m], [n], [ŋ], [v].

Наприклад: *pigs* [pɪgz], *bands* [bændz], *stands* [stændz].

Примітка:

Закінчення **-s** при додаванні до слів, які закінчуються на **-o**, читається [ouz]. Наприклад: *photos* [ˈfɒtouz], *frescoes* [ˈfreskouz].

❸ Закінчення **-s** читається [ɪz] після шиплячих і свистячих приголосних.

Наприклад: *services* [ˈsɜ:vɪsɪz], *dashes* [ˈdæʃɪz].

ЧИТАННЯ ЗАКІНЧЕННЯ *-ed*

Закінчення *-ed* додається до правильних дієслів у Past Indefinite і при утворенні дієприкметників минулого часу.

❶ Закінчення *-ed* читається [d], якщо дієслово закінчується голосним. Наприклад: *offered* [ˈɒfəd], *cornered* [ˈkɔːnəd].

❷ Закінчення *-ed* читається [d], якщо дієслово закінчується дзвінкими приголосними [b], [g], [l], [v], [z], [dʒ], [ŋ], [m], [n]. Наприклад: *turned* [tænd], *bridged* [ˈbrɪdʒd], *hanged* [ˈhæŋd].

❸ Закінчення *-ed* читається [t], якщо слово закінчується глухими приголосними [f], [k], [p], [s]. Наприклад: *asked* [ɑːskt], *clapped* [klæpt].

❹ Закінчення *-ed* читається [ɪd], якщо дієслово закінчується приголосними [t] або [d]. Наприклад: *started* [ˈstɑːtɪd], *translated* [ˈtrænsˈleɪtɪd].

РЕДУКЦІЯ ГОЛОСНИХ

У ненаголошеному положенні голосні звуки вимовляються по-іншому, ніж у наголошеному складі. Вони редукуються, тобто змінюють своє звучання, довготу, а іноді зовсім не вимовляються.

❶ Голосні *e, i, u* у ненаголошеному складі читаються [ɪ].

Наприклад: *funny* [ˈfʌnɪ], *rocket* [ˈrɒkɪt].

❷ Голосні *a, o, u* у ненаголошеному складі читаються [ə].

Наприклад: *data* [ˈdeɪtə], *album* [ˈælbəm], *common* [ˈkɒmən].

❸ Будь-яка голосна у сполученні з *-r* у ненаголошеному складі читається [ə]. Наприклад: *doctor* [ˈdɒktə], *farmer* [ˈfɑːmə].

❹ Якщо ненаголошений склад закінчується на *-n* або *-l*, то голосна перед ними не читається взагалі. Наприклад: *cotton* [kɒtn], *pencil* [pensl].

❺ Букви *i, a* в кінці слів у складах *-ive, -age, -ade, -ace, -ate* читаються [ɪ]. Наприклад: *restive* [ˈrestɪv], *village* [ˈvɪlɪdʒ], *comrade* [ˈkɒmɪd], *menace* [ˈmenɪs], *climate* [ˈklaɪmɪt].

ЧИТАННЯ БАГАТОСКЛАДОВИХ СЛІВ

Усі багатоскладові слова можна поділити на дві групи.

I група — багатоскладові слова, утворені за допомогою префіксів, суфіксів, граматичних закінчень. Читання таких слів вимагає знання усіх цих елементів і вміння відкинути їх для того, щоб прочитати основу слова за вже відомими правилами читання одно- і двоскладових слів.

При читанні багатоскладових слів наголос не падає на суфікси, тобто наголошується основа слова, а голосний звук у суфіксі змінює своє звучання (*-er* → [ə]; *-or* → [ɔ]; *-ship, -less, -ly* → [ɪ]).

Наприклад: *manager* [ˈmænɪdʒə], *nominator* [ˈnɒmɪneɪtə],
draftsmanship [ˈdrɑːftsmənʃɪp], *meaningless* [ˈmiːnɪŋlɪs],
scientifically [ˌsaɪənˈtɪfɪkəli].

Особливість префіксів полягає в тому, що багато з них надають слову заперечного чи протилежного значення, отже, під час читання на них також падає наголос. Наприклад: *unpack* [ˈʌpˈræk], *non-ferrous* [ˈnɒnˈfɛrəs].

II група багатоскладових слів — це слова, в яких наголошеним є третій склад від кінця слова (вищезгадані суфікси і граматичні закінчення до уваги не беруться).

Наприклад: *origin* [ˈɒrɪdʒɪn], *flattery* [ˈflætəri].

Якщо у слові є більше чотирьох складів, то вліво, через один склад від наголошеного, розташовуються другорядні наголоси, які ставляться внизу.

Наприклад: *documentary* [ˌdɒkjʊˈmentəri], *university* [ˌjuːnɪˈvɜːsɪti].

Для правильного читання багатоскладових слів необхідно пам'ятати, що всі голосні, крім *u*, читаються коротко.

Отже, правило читання більшості багатоскладових слів можна сформулювати так: у багатоскладових словах наголос падає на третій склад від кінця; всі голосні, крім *u*, у наголошеному складі читаються за правилами, що стосуються односкладових слів; буквосполучення у наголошених складах читаються так само, як в односкладових словах; другорядний наголос ставиться через один склад вліво від головного наголошеного складу; ненаголошені склади редукуються відповідно до загальних правил.

МОРФОЛОГІЯ

ІМЕННИК (THE NOUN)

❶ **Іменники** в англійській мові поділяються на **власні (proper)** (*Mary, Lviv, Canada*), **загальні (common)** (*a table, a TV set, a ship*), **збірні (collective)** (*gentry, machinery*), **абстрактні (abstract)** (*love, freedom, life*) і ті, що означають **речовини (nouns of material)** (*gold, gas, water*).

❷ В англійській мові іменники мають форму однини і множини:

This is a pen. It's on the table.

These are pens. They are on the tables.

Множина іменників утворюється додаванням до форми однини закінчення **-s**, яке вимовляється як [s] після глухих приголосних, як [z] після дзвінких приголосних і голосних та як [ɪz] після шиплячих і свистячих звуків:

[s] після глухих приголосних	[z] після дзвінких приголосних і голосних	[ɪz] після шиплячих і свистячих звуків
<i>books</i> [bʊks]	<i>balls</i> [bɔ:lz]	<i>forces</i> [ˈfɔ:sɪz]
<i>pets</i> [pets]	<i>pens</i> [penz]	<i>roses</i> [ˈrɔʊzɪz]
<i>lakes</i> [leɪks]	<i>plays</i> [pleɪz]	<i>judges</i> [ˈdʒʌdʒɪz]

Винятки:

man [mæn] — *men* [men]

woman [ˈwʊmən] — *women* [ˈwɪmɪn]

child [tʃaɪld] — *children* [ˈtʃɪldrən]

tooth [tu:θ] — *teeth* [ti:θ]

foot [fʊt] — *feet* [fi:t]

mouse [maʊs] — *mice* [maɪs]

а) Якщо іменники в однині закінчуються на -x, -s, -ss, -sh, -ch, -tch, то при утворенні множини додається закінчення -es:

fox — *foxes* [ˈfɒksɪz]

plus — *pluses* [ˈplʌsɪz]

bench — *benches* [ˈbentʃɪz]

б) Якщо іменник в однині закінчується на -y, то в множині:

-y після голосних не змінюється:

toy — *toys*

way — *ways*

-y після приголосних змінюється на **-ie**:

story — *stories*

strategy — *strategies*

в) Якщо іменник в однині закінчується на -o, а перед ним стоїть приголосна, то в множині додається -es:

hero — *heroes*

potato — *potatoes*

Але:

piano — *pianos*

solo — *solos*

Якщо перед закінченням **-o** стоїть голосний, то в множині додається закінчення **-s**:

cuckoo — *cuckoos*

portfolio — *portfolios*

г) Якщо іменники в однині закінчуються на -f, -fe, то в множині ці закінчення змінюються на -ve:

half — *halves*

knife — *knives*

life — *lives*

Примітка:

Є декілька іменників, які закінчуються на **-f** і можуть мати дві форми множини:

scarf — *scarfs* (або *scarves*)

wharf — *wharfs* (або *wharves*)

г) Деякі іменники мають однакову форму в однині і множині:

deer, trout, swine, sheep, fish.

д) Деякі іменники, запозичені з грецької і латинської мов, зберігають форми однини і множини цих мов: *phenomenon, phenomena; datum, data; crisis, crises; formula, formulae*. Деякі з таких іменників отримали англійську форму множини: *memorandums, formulas, indexes* тощо.

е) Складні іменники утворюють множину різними шляхами:

- 1) Як правило, закінчення **-s** додається до основного слова:
brother-in-law — brothers-in-law looker-on — lookers-on
- 2) У деяких іменниках закінчення **-s** додається до останнього слова:
lady-bird — lady-birds
- 3) Якщо у складному слові немає іменника, то закінчення **-s** додається до останньої частини слова:
forget — me — not forget — me — nots
merry — go — round merry — go — rounds

є) Деякі іменники мають тільки форму множини:

scissors, fetters, trousers, spectacles.

ж) Іменники *works* (у значенні “завод”) *billiards, barracks, phonetics, physics, politics, optics* мають значення однини.

з) Іменники *police, cattle, a* також незалежні прикметники, які виступають у ролі іменників *the rich, the poor*, мають форму однини, а значення множини:

The rich don't understand the poor.

и) Іменники *hair, fruit, money* вживаються в однині:

His money is on the table.

3 Загальні іменники в англійській мові поділяються на злічувані та незлічувані.

Злічувані іменники означають предмети, які можна порахувати. Вони мають форму однини і множини:

*There are two **books** on the desk.*

Незлічувані іменники означають назви речовин і абстрактних понять. Вони мають тільки форму однини.

*Live me some **tea**, please.*

*You must face **life** seriously.*

4 Щоб показати належність предмета (предметів) якійсь особі (особам), вживається присвійна форма іменників, яка утворюється додаванням до однини іменника закінчення — **'s**, яке вимовляється за тими самими правилами, що й закінчення множини іменників:

[s]	[z]	[ɪz]
після глухих	після дзвінких	після шиплячих
приголосних	приголосних і голосних	і свистячих звуків
<i>Pete's dog</i>	<i>Jane's test</i>	<i>George's mistake</i>
	<i>Mary's doll</i>	

Якщо іменник у множині має закінчення **-(e)s**, то у присвійній формі до нього додається лише апостроф **'**:

*The **girls'** books were on the shelf.*

Якщо іменник у множині не має закінчення **-(e)s**, то у присвійній формі до нього додається закінчення **'s**:

*The **men's** instruments were forgotten in the workshop.*

Примітка:

Присвійну форму можуть мати також іменники, що означають назви міст, країн, суден та слова *government, army, country, ship, world, family, party*:

*Kyiv is our **country's** capital.*

Слова *shop, house* часто не вживаються після іменників у присвійній формі, якщо ці іменники означають належність магазину, будинку певній особі:

*Yesterday she bought a nice honey-cake at **the baker's**.*

5 На відміну від української мови, в англійській іменники не мають граматичного роду. Рід іменника можна визначити лише за його значенням:

He	She	It
<i>father</i>	<i>mother</i>	<i>glass</i>
<i>uncle</i>	<i>sister</i>	<i>life</i>
<i>man</i>	<i>friend</i>	<i>cat</i>
<i>teacher</i>	<i>cousin</i>	<i>table</i>

*The **teacher** took her pen and began to write.*

Для довідок:

1. Назви тварин, зазвичай, замінюються займенником **it**. Якщо треба вказати на стать тварини, вживають займенник **he** або **she**:

*My cat is called Pussy. **She** is black.*

2. Назви країн і слова *boat* та *ship* часто асоціюються з жіночим родом і замінюються займенником **she**:

***England** is famous by her sea ports and ancient castles.*

*The ship left the harbour late at night. **She** had a large cargo of coal on board.*

3. Коли йдеться про маленьку дитину, вживається займенник **it**:

*"Is **it** a boy or a girl?" she asked.*

4. У художніх творах, особливо в поезії, деякі предмети персоніфікуються і співвідносяться з певним родом. Так, *moon* і *earth* — жіночого роду (*she*), *sun* — чоловічого (*he*).

■ TASKS

1. Give the plural of the following nouns if possible.

shoe	city	shelf	sister-in-law	genius
chair	army	judge	deer	sportsman
book	key	hope	ox	path
dish	mouth	valley	tooth	wife
inch	month	brush	handful	bee
horse	truth	story	phrase	pie
day	child	mouse	goose	woman
foot	leaf	crisis	step-mother	

2. Give the singular of the following nouns if possible.

trousers	spectacles	tongs
women	carrots	potatoes
clothes	men-servants	passers-by
people	women-doctors	fruits
onions	feet	arms
shelves	teeth	wives
children	tomatoes	roofs

3. Use the bold-typed nouns in the possessive case.

Model: the room of my **friend** — my friend's room
the books of my **parents** — my parents' books

A coat for a **man** —

Coats for **men** —

A novel by **Dickens** —

The room of my **neighbour** —

The hammer of a **smith** —

The magazine which belongs to **Mary** —

The toys of these **children** —

The garden of his **aunt** —

The room of the **teachers** —

4. Answer the questions.

Model: Where do we buy bread?

We buy bread at the baker's. (At the baker's.)

1. Where do we buy meat?

2. Where do we buy fish?

3. Where do we buy cakes?
4. Where do we buy medicine?
5. Where do we buy paper, pens, pencils?
6. Where do we buy needles and thread?

5. Define the morphological composition of the following nouns.

blackboard	hostess	walking-stick
forget-me-not	water-supply	overweight
box	railway	disillusion
pin	bank	preoccupation
brotherhood	writer	brother-in-law
drawing-room	housewife	sunshine

6. Comment upon the structure of the following compound nouns.

Keeping-room, chimney-sweep, foreman, fireman, nightfall, sweetheart, fire-place, goodwill, blackbird, backdoor, skating-rink, passer-by, bluebell, thank-offering, lightning-rod, commander-in-chief, searchlight, home-work, hook-up, homesick, homesickness, diving-dress, mug-hunter, concrete-mixer.

7. Point out the nouns and define the class each belongs to.

1. He was professor of physics. (*London*)
2. In the kitchen Bowen read the telegram aloud. (*Amis*)
3. The crowd laughed and moved, pushing every way and everybody. (*This is America*)
4. De Witt fished through his pockets, found his eyeglasses, carefully slipped them out of their case... (*Heym*)
5. George suggested meat and fruit pies, cold meat, tomatoes, fruit and green stuff. (*Jerome K. Jerome*)
6. The silver-coloured carpet felt wonderfully soft beneath his feet, the furniture was of a golden wood. (*Galsworthy*)
7. The major seemed to be looking out at the sky... (*Heym*)
8. "It's not Sunday, tomorrow," said Karg. (*Heym*)
9. His hair was grey and he was short and fat. (*Hemingway*)
10. A stone caught her heel. (*Maltz*)
11. There were several small losses: a spoon used for the baby's feeding, a pair of scissors. (*Lessing*)
12. The mysteries of storm and the rain and tide were revealed. (*Galsworthy*)

8. Explain the use of the possessive case. Translate into Ukrainian.

1. Desert's voice seemed to leap from restraint. (*Galsworthy*)
2. I gaze lovingly at the rich brown earth, so lately freed from the frost's grasp... (*Broughton*)
3. "She kept a chandler's shop," pursued Bounderby. (*Dickens*)
4. In a word, he went out and ate ices at a pastry-cook's shop in Charing Cross... (*Thackeray*)
5. This man lives at Rod's End, and I don't quite know Rod's End. (*Dickens*)
6. George... promptly stepped into bow's place... (*Jerome K. Jerome*)
7. Presently Rex was on his two mile's walk to Offendene. (*Eliot*)
8. Bowen sat on the veranda of Buckmaster's house. (*Amis*)
9. I spent Christmas at my aunt Emily's. (*Brain*)
10. A woman's love is not worth anything until it has been cleaned of all romanticism. (*Murdoch*)

АРТИКЛЬ (THE ARTICLE)

В англійській мові є три артикли: *a(an)* — **неозначений**, *the* — **означений** і **нульовий**, тобто значуща відсутність артикля.

Артикли є визначниками іменників і ставляться перед ними та залежними від них словами.

Основне призначення артиклів в англійській мові — уточнювати смисл вжитих у мовленні іменників.

Наприклад:

*I like **ice-cream** (взагалі люблю морозиво).*

*I bought **an ice-cream** for my little sister (одну порцію морозива).*

***The ice-cream** was very tasty (це куплене морозиво).*